

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XXV. Judex.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

diem. Vale usque ad sonitum tubæ horribilis, quò aures tuæ, ad inspirationes meas modò surdæ, ambæ tinnient. Doultreman l. 2. cap. 5. Sect. 3.

Suffensus crepuit medius. Act. 1. 18. Meritò tibi sua pœna est commissa : quia in supplicium tuum nemo savior potuit inveniri. S. Leo l. 16. de Pass. Quod fecit in corpore suo, hoc factum est in anima ipsius : quomodo qui sibi collum ligant, inde se occidunt ; quia non ad eos intrat spiritus aeris hujus, sic illi, qui desperant de indulgentia Dei, ipsâ desperatione intus se suffocant, ut eos Spiritus S. visitare non possit. S. Aug. l. 50. hom. 27.

Diffusa sunt omnia viscera ejus. Act. 1. 18. Quanta inter araneam, & bombycem, est discrepantia ; tanta inter Apostolorum reliquorum, & Judæ, mortem interest. Judas, sicut aranea, laboravit. Pl. 38. 12. *sabescere fecisti, sicut araneam, animam ejus.* Ut muscas capteret aranea, se exenterat, & de interiori substantia telam texit, ac retexit ; ubi & contabescit. Ità Judas rei vilissimæ, exiguæ pecuniolæ, retia contexit ; in qua suspensus, vitæ tædiò, conscientia angore, proditi, ac damnati Magistri dolore, demum admitti sceleris horrore contabuit. &c. Doultreman l. 2. c. 5. Sect. 3. Audite ista avari, versate animò, quod Judas passus fuit : nam & pecuniam amisit, & scelus ad-

misit, & animam perdidit. Sancti Chryso. hom. 86.

Miscellanea.

Quare, inquis, Dominus talem ad Apostolum admittit ? ad hæc breviter dicendum : quia fecit hoc ob consolationem Ecclesiæ futuræ ; vel eorum maxime, qui Ecclesijs præfunt : ut, cum eis aliquis perierit, respondeant derogantibus, dicant insultantibus : nè miremini ; & Christo accidit. Sancti Rupertus App. l. 8. in Matth.

Juxta V. Bedam, & Bonaventuram, Mscariotes interpretatur memoria mortis. Tam ingens fuit ejus avaritia, & malitia ; ut ipsâ etiam mortis memoriâ, proprio nomini infixâ, cohiberi nequiverit. Sylveira in Matth. c. 12. q. 19.

Auctor sermonum de Cœna Domini, operibus S. Bernardi insertus, ait : Judam ortum esse in vico Scariotho ; qui aliò nomine Marmotis, seu mala mors, dicitur. Quia verò in Gallia est mala mortis oppidum, inductos cœnet Theophilus noster in errorem fuisse eos, qui Judam natione Gallum fecerunt. Non malam mortem, sed memoriâ, vel memoriale mortis, significat Scarioth, teste S. Hieronymò. Doultreman cit. supra.

TITULUS XXV. JUDEX.

§. I.

Figura. Dignitas.

Dij non detrahes. Ex 22. 28. Quomodo intelligendum est hoc ? Judices appellat deos propterea, quòd ad imitationem Dei omnium, commissum est illis judicandi munus. Et hoc clariùs docuit Propheta David dicens : *Deus stetit in Synagoga deorum ; in medio autem deos dijudicavit.* Psalm. 81. 1. B. Theodoretus q. 51. in Ex.

Et clamaverunt ad Dominum, qui suscitavit eis Salvatorem. Judic. 3. 9. Lego Judices à Deo lectos, vocatos esse non belli Duces, non aulæ principes, non Dominos ; sed augustiore nomenclaturâ Salvatores. Velloso in Judith. 5.

Deus stetit in Synagoga deorum ; in medio autem deos dijudicavit. Pl. 81. 1. *Deus stetit.* Hebr. *Elohim*, quòd proprie significat Deum judicem. Cajetan., Bellarminus : Synagoga deorum nihil est aliud, quàm conventus judicum à Deo constitutorum ; quibus etiam nomen suum impertivit, quia communicavit eum illis auctoritatem judicandi. Quod certe, ait Bellarminus multùm prodesset Judicibus ; si serò cogitarent ; in conspectu summi Judicis omnes causas judicari. Deus semper assistit præfens invisibili majestate, in conventu, & confesso, Judicium ; dum causas populi judicant. S. Remi-

gius hic : qui est in medio, æqualiter à circumstantibus videtur : & quia Deus communis est omnibus ; rectè in medio positus dicitur. Docere vult Judices ; ut semper sint in medio ; nec magis in divitem, quàm pauperem ; nobilem, quàm ignobilem, propendeant. Paoletti D. 22. Pent. Judæorum principes deos, utpote quibus judicandi officium commissum erat, nominavit. Eòdem modò etiam ipsos Lex nominavit : *dij non detrahes ; & principi populi tui non maledices.* Ex. 22. 28. Quoniam enim verè Judex est Deus, & hominibus judicandi officium commissum est propterea Judices dii nuncupati sunt : tanquam in hoc Deum imitantes, B. Theodoretus hic.

Ferculum fecit sibi rex Salomon. Cant. 3. 9. S. Anselmus per ferculum accipit Judices : ex cedris Libani sunt ; quia incorrupti ; & columnæ argenteæ, quia fortiter verum judicium resonat : & reclinatorium aurum ; quia radiant charitate, & sapientiâ : & ascensus purpureus ; quia, Christò in eis ascendente, parati sunt ad quaslibet persecutiones. apud Cornelium in Cant. 3. 9.

Dei minister est, vindex in iram, in eum, qui malum agit. Rom. 13. 4. Quoniam futurum Judicium Deus statuit, & nullum perire vult ; hòc in Sæculo rectores ordinavit ; ut, terrore interposito, omnibus velut pædogogi sint, nè in penam inci-

incidant futuri Judicij. Sancti Ambrosius hic.

§. II.

Judex non respiciat personas, sit æqualis.

Num. I.

Symbola, & Similitudines.

At ille præcipiet, ut effrants universa de domo. Levit. 14. 36. Cur nuda domus offertur Sacerdoti judicaturæ de lepra? Philo lib. quod sit Deus immutabilis: ut liberum judicium de domo possit ferre: nè, si pretiosum domus ornatum conspiciat, vereatur pronuntiare, domum esse leprosam; & nudam personam intueatur. Si verò supellex paupertatem redoleat, eam injustè leprâ damnet. Ignis in utraq; Legge data apparuit, quia ignis signum judicij; ut ait Philo lib. de judice: omnes æquè fovet, & calefacit; sive sit dives, sive pauper: omnia item æquè aducit, pretiosa, ac vilia. Pinna Ethol. 138.

Senuisti, & longævus es &c. & nunc diuide terram &c. Jos. 13. 1. 7. q. d. mortis recordatione antè habitâ; aggredere ad dividendum: ut, sicut mors æquissima est in omnes, (æquod enim pede pulsât pauperum tabernas, regumque turres) ita tu ejus æquitatem in distribuendo imiteris. Eadem fortè causâ Patriarchæ suorum filiorum benedictionem non solum in senilem ætatem, sed etiam in horam mortis proximam, differebant. Itâ Gen. 27. 1. Isaac, Jacob Gen. 49. 2. Moyses Deut. 33. 1. Tobias Sen. 14. 5. quia scilicet, de sua integritate in vita quodammodo diffidentes, se ad id tempus reservabant; in quo, morte urgente, ad æquitatem servandam etiam inviti traherentur. Mendoza in 1. Reg. 1.

Vide te, Domine, sicut angelum Dei. Esth. 15. 16. q. d. in throno judicans Angelum refers, qui nec uxorem habet, nec genealogiam. Naxera in Jos. 1. §. 56.

Erit justitia cingulum lumborum ejus. II. 11. 5. Sicut cingulum medium tenet locum inter partem corporis superiorem, & inferiorem, æqualiterque dividit; ita justitia Judicis. Cingulum plus inclinatur ad partem, in qua bursa pendet ponderosa. Broymard Justitia.

Capilli capitis ejus quasi lana munda. Dan. 7. 9. Vetus dierum ille, cujus capilli lanæ mundissimæ comparantur: ex hujusmodi canitie purum ostendit, sincerumque, judicium; & nullam personam in judicando respiciens. S. Hieron. hic. senex describitur, ut maturitas comprobetur sententiæ. Id. ib.

Vos estis lux Mundi. Matth. 5. 14. Franc Labata v. Judex. Sol omnibus lucet, & calorem æqualiter largitur: nec pauperi minus, nec diviti magis, concedit; sed omnibus æquè lucet, & calorem exhibet.

Eccæ defunctus efferebatur filius unicus. Luc. 7. 12. Mors nullam personarum rationem habet. S. Antonius 4. p. Summæ tit. 14. e. 8. §. 1. dixit: si judicis boni optio daretur,

qui de re gravi pronuntiaturus esset; se nec Bartolum, nec Baldum; sed unam præ omnibus Mortem electurum: ut quæ nemini parcat; & tanti faciat divitem, quanti pauperem; & nec formæ, nec opum, nec statûs, rationem aliquam habeat.

Justitia distributiva centro similis est, quod in medio circuli. Sicut à centro ad circumferentiam majorem major, & longior, trahitur linea, ad minorem minor; sic justitia &c. Broymard Justitia.

Statera. Lem: *Omnibus eadem.* Picinelli.

Num. II.

Motiva, & Testimonia.

Ex Veteri.

Terra erat inanis, & vacua; tenebræ erant super faciem abyssi. Gen. 1. 1. Non miror à Moysse terræ defectus propalari, quæ noluit illum infantulum occultare. Ex. 2. 3. Sed admiratione dignum; quod aquæ, id est, abyssi, tenebras referat: cum inter aquas, velut inter materna brachia, asylum invenerit. Cur ergo & aquis non parcat? quia Moyses divinæ justitiæ erat minister; & si terræ referens defectus, aquarum taceret obscuritatem, videretur partialis, & aquis pepercisse, de Castillo Illat. 232.

Formavit Dominus Deus hominem de limo terræ. Gen. 2. 7. Hinc erudire, & esse intrepidus: nullius deinceps accipias personam. Quid magni tibi de ipso promittis? cogitationes, quæ cordi inferunt tumorem, flammamque accendant elationis, si quando te adorientur; fac, ut creationis hujus tuæ memineris. S. Basil. hom. 11. hexamer.

Israel diligebat Joseph super omnes filios suos. Gen. 37. 3. Et tamen, cum moriturus benediceret filios, Judam constituit regem. Ut adorarent eum omnes fratres ejus. Gen. 49. 8. 10. Si super ceteros diligebat, cur non honorabat? Rupertus l. 4. de Operib. Spir. S. c. 16. quia in dandis benedictionibus non suam, sed Dei voluntatem, debuit facere; non carnis affectum, sed Spiritûs instinctum, sequi dignum fuit. Sylveira in Matth. 1. q. 7.

Pauperis non miserebris in judicio. Ex. 23. 3. An misericordia in pauperem prohibetur? minimè. Additur enim, *in judicio.* Nam, qui Judicis gerit munus, nec pauperis personam debet respicere, ut ex respectu personæ mitius judicetur. S. Aug. q. 38. bona est misericordia; sed non debet esse contra Judicium. Escobar t. 3. Colloq. Chr. l. 10. Obl. 4.

Ite - primum dium castrorum, - & occidat unusquisq; fratrem, & amicum. Ex. 32. 27. ut enim nullus liber erat à scelere, sic nullum à Judicis gladio jubet liberari. Baeza lib. 5. cap. 7. §. 1.

Non consideres personam pauperis, nec honores vultum potentis. Levit. 19. 15. Judex oculos avertat tum à persona pauperis, tum à persona potentis: cum enim ad judicandum fas

fit audire; non opus est oculos vel in pauperem, vel in divitem, intendere: pauper suam miseriam ad clementiam nos flebit; dives, & potens, ad honorem ei exhibendum. Unde olim nonnulli Judices sententiam laturo vultum operiebant, Pinna Ethol. 138.

Judices constitues in omnibus porris tuis. Deut. 16. 18. Ut nec indigenas, nec advenas, respiciant. Innocentius P. l. 2. de vilitate conditionis humanae: pauperum causam cum mora negligitis; divitum causam cum instantia promoveis: in illis rigorem ostenditis, in istis mansuetudinem dispensatis: illos cum difficultate respicitis; istos cum favore tractatis: illos negligenter auditis; istos subtiliter auscultatis: loquitur dives, & verbum usque ad nubes extollitur; loquitur pauper, & dicunt, quis est hic?

Fustus Dominus, & justitias dilexit; aequitatem vidit vultus ejus. Pl. 10. 8. Non pecuniam, vel amicitiam, &c. Apud veteres homo pictus monoculus, vel oculum unum claudens, & mancus: quia justitia rectificat distorta; qui autem vult rem rectificare, unum oculum claudit. Broymard Justitia.

Judicate egeno, & pupillo. Pl. 81. 3. Si Deus deos dijudicaturus adventit, cur etiam egenum & pupillum, non judicat? Cur alij causas pupillorum committit? ambivine magnatum potentiam, aut despexit humilitatem parvulorum? Quia ministri saepe in magnorum scelera non audent; & legem in pupillorum causis servant ad amissim. *Deus deos dijudicat*, id est, potentes, inquit Hugo. Ministri judicare nequeunt uti criminosos; quos suspiciunt, reverentes ut deos. Naxera in Jos. 10. §. 50.

Pondus, & pondus; mensura, & mensura; utrumque abominabile est apud Deum. Prov. 20. 10. S. Greg. l. 1. r. sup. Ezech. hom. 4. Scimus, quia in negotiatorum duplici pondere, aliud majus, aliud minus, est. Nam aliud pondus habent, ad quod pensant sibi; & aliud pondus, ad quod pensant proximo. Ad dandum, pondera leviora; ad accipiendum vero, gravia praeparant. Omnis itaque homo, qui aliter pensat ea, quae sunt proximi; & aliter ea, quae sua sunt; pondus, & pondus habet. *Utrumque abominabile est apud Deum.* Quia si sic proximum, ut se, diligeret, hunc in bonis, sicut se, amaret. Et si sic se, sicut proximum, aspiceret, se in malis, sicut proximum, judicaret.

Num. III.

Ex Novo.

Nè velitis dicere intrà vos, Patrem habemus Abraham. Matth. 3. 9. q. d. non est Deus acceptator personarum; nec ullum ex dignitate, aut nobilitate, absolvit, aut damnat; sed tantum ex merito. Pinn. Ethol. 88.

Nunquam novi vos. Matth. 7. 23. Bonus, & rectus, non solum post damnationis sententiam, à damnatis oculos avertit; sed & ante sententiam, & cum opera proponerentur, exami-

nabantur, nunquam novit personas; an essent nobiles, divites nunquam vidit aliquo odij, vel amoris, affectu inclinatus in illas. Baeza t. 2. l. 10. c. 3. §. 16.

Amen dico vobis, nescio vos. Matth. 25. 12. Nescio, an venustae sitis, & gratiarum manibus factae, puellae; nescio, an sitis venustae, nobilitate conspicuae; nescio, an opulenta, an procerum necessitudo vos protegat, & vindicet à periculo non bonae causae; causae merita tantum ad judicium scio. Celada in Judith. c. 8.

Dives sepultus est in Inferno. Luc. 16. 22. Lazarus in sinu Abrahae. Deus hoc actu justitiae Judices docere voluit; ne magis divites, quam pauperes, respiciant. S. Chryost. in Pl. 48. quamvis sit dives, quamvis sit potens, quamvis alicui notus, & familiaris; haec omnia sunt illic inutilia: illic unusquisque ex factis punitur, & coronatur. Paoletti D. 22. Pent.

Inclinans se deorsum, digitò scribebat in terra. Joan. 8. 6. Hoc fecit Jesus, cum ferre sententiam contra adulteram rogaretur. Duo hoc factò innuit, quod imitari debent Judices. Imprimis inclinavit se deorsum, ut terram solum respiceret; & à rea, & accusatoribus, vultum averteret. Pineta in Eccl. 11.

Bonus justitiae administrator sine genealogia sit. Hebr. 7. 2. 3. Melchisedec, qui interpretatur rex justitiae sine patre, sine matre, sine genealogia. Naxera in Jos. 1. §. 56. Habebat naturalem patrem, & matrem dicitur autem patre, & matre, carere, prout est Melchisedec, id est, rex justitiae: quia tunc nullus consanguinitatis affectus in eo conspicebatur. Sylveira in Matth. 1. q. 7.

Reges eas in virga ferrea. Apoc. 2. 27. Rupertus hic: id est, reclusa, & severa justitia, disciplina; quae non citò flectatur in gratiam, vel odium: quia vicit haec, qui praedictarum est victor passionum, bonumque habet zelum; nunquam odiendo hominem, & amando vitium; sed temper amando hominem, & odiendo vitium.

Ex Patribus, & aliis.

Quemadmodum sagittarius telum ad scopum dirigit; atque neque excessu, neque defectu, neque in utramque partem praevagatione, à jaculatione aberrans: sic Judex justitiam conserat; nec personas suscipiens, nec faciens aliquid ad preces; sed recta judicium proferens. S. Basiliius in initio Proverb.

In judicijs nunquam errabit, nunquam reprehendi poterit jure justitiae virgam tenens; in Dei, & non suam, aut hominum, secutus fuerit voluntatem. Simon Cass. l. 14. c. 15.

Judices Romanorum faciem habebant velatam; ut solum causas audirent. Ex. 34. 35. Moyses velatus, cum loqueretur filiis Israel iudicia Dei. Joan. 7. 24. *voluit judicare secundam faciem.* Broymard Judices.

§. III.

Judex non acceptet munera.

Num. I.

Exempla non acceptantium.

Ibat per singulos annos circueiens Bethel. 1. Reg. 7. 16. Samuel rem suam non agebat, sed subditorum: ne subditi, adeundo suum Judicē, sumptus facerent, tempus perderent ipse, quiescentibus omnibus, solus discurrerat. Ac tandē, sui memor muneris, civium munera non expetebat: unde nullas sibi pecunias, plurimas Deo animas, lucrabatur; ante Evangelium Evangelij professor, ante Christum Christianus, ante Paulum Pauli imitator: 2. Cor. 12. 14. *non ero gravis vobis: non enim quero, quæ vestra sunt, sed vos.* Mendoza in 1. Reg. 7. hic.

Ecce inventa est in manu mea quarta pars stateris. 1. Reg. 9. 8. Doleo, quod hanc minutam partem fat fore Samueli, & Prophetanti, & imperanti, putārint; cum duplicatō stateris nē lixa quidem Sacerdotis compefci hodie possit pro minimo obsequio. Præerat Israëlī Samuel, junxeratque Sacerdotium Præfecturæ: & tamen unus assis munerando Pontifici, & Principi, fat est. Quanta nunc offerenda pocillatori; Olival. 2. Strom. hic.

Venit ergo Naaman cum equis, & curribus &c. 4. Reg. 5. 9. ad Elisæum; multaq; munera secum attulit. Quid igitur? num illi processit obviam? statimne illi occurrit? nē ad præsentiam quidem suam illum admisit: nē muneribus, quæ attulerat, eum curasse videretur. S. Nilus lib. ascetico. Integerimus Judex, non solum manus à muneribus, sed & visum, abstinere studeat. de Castillo Illat. 155.

Dedit cibaria ancillis suis. Prov. 31. 15. *Digitus ejus apprehenderunt fufum.* v. 19. *Nobilis in portis vir ejus.* v. 23. Ubi erant tribunalia, ut advertit Carthusius, Salazar, Cornelius. Mulier non providit domui suæ ex muneribus acceptis, sed labore manuum suarum. Sylveira in Matth. 19. q. 14.

Conversus ad mulierem dixit Simoni &c. Luc. 7. 44. Cur oculos ad mulierem convertit, redarguens Simoni arrogantiam? Oculos avertit à mensa, & cibis: ut discamus, quantam vim munera habeant: quasi visâ munera lingua verba aspera eripiant. Naxera in Jos. 1. §. 48.

Argentum, & aurum, aut vestem, nullius concupivi. Act. 20. 33. Cum multa posset Paulus adferre, quibus suam gloriam cumularat; alijs omnibus omiffis, hoc unum adduxit: quasi reliqua omnia hoc unum contineant; & Judex incorruptus in reliquis perfectus fit. Pinna Ethol. 117.

Justitiæ illius quod majus, illustriusque, argumentum afferri potest? quam quod in magnis Reipublicæ muneribus, administrationibusque, versatus; nē teruntio quidem facultates suas auxerit. S. Greg. Naz. or. 28. de funere Patris.

Thomas Morus judex æquissimus, cum ei

vidua, cui litem adjudicarat, poculum aureum obtulisset; ille accepit quidem, sed vinò replens ei præbabit, & reddidit. Corn. in Ex. 23.

Num. II.

Munera faciunt mutum.

Nomen uni Phison. Gen. 2. 11. id est, *ore mutæ*. 10. S. Ambr. lib. de paradiso c. 3. & in Pl. 1. meritò os illic commutatur, ut non teneatur promissorum fides, sed sit in ore dolus; ubi est aurum bonum. Avaritia enim fidem frangit; nec tenet verborum simplicitatem. Ornamenta quoque pretiosa mentem, animumque, commutant; ut aliud in pectore, aliud in termone, sit. Sed cur alijs fluminibus immutandi oris nomen, & insigne, non imponitur? quia per terram auferam non fluit. Gen. 2. 11. *ipse est, qui circuit omnem terram.* Arcones in If. 2. Disc. 3.

Canes muti non valentes latrare. Il. 56. 10. Quid mutos facit? offa. Furunculus nocte officinam infringit, canem reperit latrantem; è sacco bolum panis educit, & ita cani os obstruit; habetque placitum sibi, & securam, furandi occasionem. Paoletti D. 3. Adv.

Quanto plena crumena aurò, tanto vacua sententia jure. Nullum robur in Ulpiano, aut Justiniano, contra aurum est. Qui pro se muneris eloquentiam habet, tacere securus potest: nam subornatus Judex sæpius Advocatus est. Naxera in Jos. 1. §. 48.

Si in aurem Advocati susurret pecunia, Orphei lyra, carmen Amphionis, Musa Virgilij, voce pecunie suffocantur. Ubi munus loquitur, Tulliani eloquij tuba raucescit. Ubi nullus militat, Heclorea militiæ fulgura compefcuntur. Nummus vincit, nummus regnat, nummus imperat universis. Broymard Munera.

Quidam Judex, teste Cæsariò, qui muneribus corruptus suas sæpe sententias corrumpebat; cum hiante ore expiraret, sine lingua inventus est. Et verè, inquit Cæsarius, linguam perdidit moriens, qui illam sæpe venderat vivens. Alius, teste Antoniò, licet Ethnicus, quia vivus semper veritatem amaverat, mortuus in sola lingua multis annis vitam conservavit; donec, consultò Episcopò, baptizatus omnino deceffit. Mendoza in 1. Reg. 8. Annot. 32. Sect. 4.

Horologium rotis, & ponderibus, actum. Lem: *Sine pondere mutum est.* Sic sine aurò Causidici. Malenius in Symbolis.

Num. III.

Munera excœcant.

Placabo illum muneribus. Gen. 32. 20. Hebr. *operiam faciem ejus velamine.* Oleaster hic: videat ipse prius munus, quam ego faciem ejus; & munus faciem leniat ad aspectum meum; nē in me malum, quod sibi intuli, videat; seu videat oculus muneris me non suis: qui enim munera accipiunt, vident per munera, non oculis suis. Videtur metaphorâ usus, sumptâ

sumptâ ab ijs, qui utuntur perspicilijs divertorum colorum; quibus omnia cærulea, aut viridia, videntur; & eò colore tincta, quò perspicilia sunt imbuta. Itâ, qui dona admittit, quidquid per illa cernit, de eorum colore, & specie, arbitratur omnia. Didacus Niss. in Phœn. Gr. p. 2. l. 6. c. 5.

Non accipies personam, nec munera: quia munera excæcant oculos sapientum, & mutant verba iustorum. Deut. 16. 19. Sol diei præful Gen. 1. 16. à terra accipit vapores, qui ex ijs obnubilatur. de Castillo Illat. 155. Varius excæcandi oculos olim apud crudelem Græcorum gentem fuit: potissimum autem is erat; ut admotâ aureâ, candenti, & ignitâ, ad oculos laminâ, perfringerent, ac hebetarent pupulam. Doultreman l. 4. c. 3. Sect. 5.

Num. IV.

Munera pervertunt, corrumpunt.

Instante partu apparuerunt gemini in utero. Gen. 38. 27. Certârunt, quis primus egreteretur. Zara manum extendit, quæ ab obstetrice fuit signata: & cum retraheretur, Phares primò est egressus. Cui putatis assignatam primogenituram? dicetis Phares, qui primò natus est. Erratis: obtinuit illam Zara; nec ob aliam causam, nisi quòd prior extenderet manus. Si inter duos agatur lis de hæreditate, vel gravi summa pecuniâ, quis vincet? qui majora munera manu extendit: Zara vincit. Paoletti D. 22. Pent.

Dic ad Aaron: tolle virgam tuam, & extende manum tuam super aquas Egypti, ut vertantur in sanguinem. Ex. 7. 19. Ecce Moyse aquas non verberet, qui non multò post aquas dividet? Verùm quia à fluminis aquis servatus beneficium acceperat, flumen, licet puerorum jugulatorem, virgâ verberare nequibat. Obsequia, aut munera, gladium Judicis hebetant. Naxera in Jos. 7. §. 10.

Declinaverunt post avaritiam, acceperunt munera. Procinus intulit. *& perverterunt Judicium.* 1. Reg. 8. 3. Vicinum quippe, atque cognatum, est; ut, post munus acceptum, pervertatur etiam corruptò censore judicium. Id. ib.

Gemma gratissima. Perverb. 17. 8. Hebr. *Lapis gratie, munus in oculis heri ejus.* q. d. munus principi collatum, non aliter ejus gratiam, & benevolentiam, trahit; quàm magnes ferrum. Corn. hîc.

Aliqui Judices, utinam non multi, sunt sicut statera; quæ illic plus ponderat, sive ad illam partem amplius inclinatur, ubi plus ponitur. Sanct. Antonius Pad. f. 3. hebd. 4. Quadr.

In Judicijs, quòd vergit aurum, illuc præponderat judicium. Isidorus Pelus. l. 1. ep. 101.

Nescio, quò pacto rara est hominibus clausa manus, & aperta justitia. Cassiodorus l. 9. var. ep. 24.

Proverbium Græcum: lepus aureò vinculo revinctum leonem trahit.

Messis aurea, curia appellata est, in qua, tritici locò, aurum metunt Judices. Plutarchi, in Polit.

Advocato à cliente datus fuit currus; adversarius ei equos dedit. Cùm ergo, qui currum dedit, videret; quòd potius pro adversario loqueretur, ait: currus malè vadit. Advocatus respondet: non potest aliter ire, quia equi eum sic ducunt per illam viam. Broymaid Munera.

Currus malè unctus stridet; sic Judices sine muneribus. Incert. Auth.

Piscis. Lem: dum capio captor. Publius M. Beneficium accipere, libertatem vendere est. Picinelli.

Maximè per uxorem data.

Dabimus tibi singuli centum mille, & centum argenteos. Judic. 16. 5. 18. Unus è Judicibus populi Samson quàm miserè uxoris laqueos fuit expertus: ipsa pecuniam à Philistijm, accipiens Samsonem & crine, & robore privavit. S. Ambr. 2. offic. c. 26. influxit pecunia in gremium mulieris; & à viro discessit gratia. Hæc sunt quotidiana in judicijs damna: influunt munera in gremium uxorum, & à viris discedit gratia, robur, justitia. Necaliter S. Maximus prælagit, innocentiam Susannæ in judicio probandam, nisi quòd Judicem celebem fuerit nacla. Sic enim hom. 1. de JEU accusato ait: Judicem meretur castitas, Daniele puerum juniores, necdum pubescentis avaris. Multum igitur de Deo pudicitia consequitur, cùm Judicem virginem promeretur. Bæza l. 4. c. 3. §. 25. Rebellis Angelus jam ipse perimebat Pilati judicium, jam non tam JESUM, quàm aëreas potestates damnandas metuebat: & ut Judicis sententiam flecteret, Judicis uxorem invadit. Antiqua est Judicium corruptela utor. Si Judex incorruptus, inflexibilis est, Judicem præteri, uxorem ejus adi, munera infunde; & ad nutum tuum habebis Judicem. Bæza l. 4. c. 3. §. 25.

Num. V.

Munera non acceptandi motiva varia.

Porricum solij, in qua tribunal, sexit lignis cedrinis. 3. Reg. 7. 7. Ut ostenderet; sicut cedrus nullam corruptionem patitur; itâ Judicis animum nullis muneribus corrumpendum. Mendoza in 1. Reg. 8. Annot. 32. Sect. 4.

Justus Dominus, & justitiam dilexit; aquitatem vidit vultus ejus. Psalm. 10. 8. *In quorum manibus iniquitates sunt; dexteram eorum repleta est muneribus.* Psalm. 25. 10. *Justitia plena est dextera ejus.* Ps. 47. 11.

Dilexisti

Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus. Pl. 44. 8. Qui muneribus non curant ungi, eos Deus ipse ungit specialibus favoribus, & beneficijs. de Ponte in Cant. 1. Eph. 21. §. 4.

Iustitia de caelo prospexit. Psal. 84. 12. Judicum terrorum, qui à munerum pulvere, & luto, non excutunt manus, iustitia pulverulenta non prospicit è caelo; sed de terra, argento, & aurò, quod hiante ore esuriunt. Iustitia incorrupta, quæ terrenis avaritiæ non fordatur affectibus, est iustitia coelestis; tanquam de fudo, & sereno, caelo profert sententiam incorruptam. Arcones in l. 1. Disc. 3.

Collyriò inunge oculos tuos. Apoc. 3. 18. Per collyrium intelligere videtur externarum rerum penuriam, munerumque desipientiam: nam si dona videntium oculos excæcant, omnino munerum contentio hos aperiet. S. Andreas Cæsar. f. 3. hic.

Thebis imagines Judicum erant sinè manibus. Plutarchus in l. 1. de Ostride.

§. IV.

Judex sit difficilis ad credendum, tardus, accuratus, ad judicandum.

Ex Veteri, & Novo.

Voluit Deus leprosum septem diebus à cæterorum hominum consortio segregari; ut interea Sacerdos, cujus erat inter lepram, & lepram discernere, maturè deliberaret; ac tum demum iudicium ferret; nè quid temerè, & præcipitanter, ageret. Levit. 13. 4.

Decernite, qua urbes esse debeant in præsidia fugitivorum. Num. 35. 11. Civitates plures factas esse refugij legimus: nè ad eas confugiens malefactor subito judicaretur sinè magnâ examinatione iudicij. Simon Cass. l. 7. c. 3.

Domine, nonne bonum semen seminasti in agro tuo - non, nè solligentes Zizania eradicetis simul cum eis & triticum. Matth. 13. 27. 28. 29. Quomodo triticum eradicabitur pro Zizanijs, si agricolarum visu sola Zizania condemnantur? S. Hieron. inter lolium, & triticum, quamdiu herba est, magna similitudo est: ergo visus Judex falli potest. Quid ergo? finite crescere usque ad messem; tunc dicam messoribus. Dicam utique, en Zizania. Tunc autem vos videntes, & audientes, justè poteritis Zizania condemnare. Eusebius Coll. Chr. t. 3. l. 1. Obf. 5.

Quid hoc fecisti? Jon. 1. 10. Quanto cum consilio nauæ Jonam in mare miserunt; tempestas tempus abbreviabat; fors ceciderat super Jonam; & tamen eum interrogant, quid fecisti? Erat jam culpam confessus; non tamen mox eum ejiciunt, rursus interrogant, cur hoc fecisti? Agnoscent apertè ejus inobedientiam, divinamque esse iustitiam, ut illum præcipitent: morantur adhuc, rursusque quærunt. v. 11. *quid faciemus tibi?* Tum demum, oratione

Polyanthe. Sacr. Tom. I.

præius factâ, illum in mare ejiciunt. Diez Sabbatho D. 3. Quadr.

Ecce sponsus venit. Matth. 25. 6. Cùm Dominus judicaturus est, plerumque dicitur venire, descendere. Gen. 3. 8. Gen. 11. 5. Gen. 18. 21. Luc. 12. 43. &c. Cur dicitur ad judicandum venire, descendere, cùm omnia sint nuda, & aperta oculis ejus? Hebr. 4. 13.? S. Basilius in Pl. 32. quia ad judicandum requiritur summa attentio, & operum examen. Sylveira hic.

Digitò scribebat in terra. Joan. 8. 6. Noluic statim proferre sententiam: ut doceret, quòd prius deliberanda est, & etiam scribenda, sententia; antequam proferatur. Hugo Card. hic.

Quod scripsi, sic scripsi. Joan. 19. 22. Ut secundum præsentiam nostram mutare non liceat. Decet enim ita prævidere, quod dicitur; nè cogatur ex imperitiâ retractare, quod dixerit. Quod scripsi in tabula, prius scripsi in prudentia: quod scripsi literis, prius scripsi in iudicio rationis. Simon Cass. l. 13. hic.

Ira in vindictam malorum sequi debet rationem animi, non præire; ut quasi ancilla iustitiæ post tergum veniat; & non lasciva ante faciem prorumpat. Sanct. Gregor. l. 8. ep. 51.

Judicium, antequam proferatur, appendat pluries in statera. Ipsa iustitiæ ratio dicitur, quòd nihil sub caelo in rebus creatis tantâ diligentia sit tractandum, & gubernandum diligentius inter omnia, quàm homo; propter quem facta sunt omnia. Simon Cass. l. 15. de iustitia Christiana.

Judices imitari debent citharcedos; qui, antequam citharam pulsent, singulas sonantes audiunt, ac inter se contemperant; ut congruum edant sonum, & harmoniam. Cornelius in c. 11. Eccli. v. 8. apud Didacum Niss. lib. 8. cap. 3.

Virgis, & securibus, Romani olim plecebant flagitia; Magistratusque, & Prætores, ejusmodi instrumenta secum semper ferebant, sed constricta. Plutarchus problem. 79. t. 1. quid est, quòd Prætorum virgæ securibus alligatæ præferuntur? Signum est, non oportere Magistratus iracundiam promptam, ac dissolutam esse. Didacus cit.

§. V.

Audiat & altera pars.

Ex Veteri, & Novo.

Auditur à Deo Adam; auditur Eva. Gen. 3. 9. 13.

Quid fecisti? vox sanguinis fratris tui Abel clamat ad me de terra. Gen. 4. 10.

Viri isti contempserunt rex decretum suum. Dan. 3. 12. 13. Nabuchodonosor non illicò credit delatoribus; sed eos accersit: *verène Sdrach &c.* Non potestate, & voluntate, agere voluit; sed ex lege, & ratione. Velloso in Judith. 3.

Ggg gg

Quid

Quid hoc fecisti? Jonæ i. 10. Vide hunc locum §. superiore.

Popule meus! quid feci tibi? - responde mihi. Micheæ 6. 3. Sanct. Hieron. hic: qui poterat quasi DEUS pro sceleribus populi peccatoris inferre supplicia, non vult videri potens, sed iustus.

Vidit ibi Rex hominem non vestitum veste nuptiali? &c. Amice quomodo huc intrasti? Matth. 22. 11. 12. non tamen mox misit in vincula, nullâ flagitij inquisitione. Et quidem non delatum delatus erat, sed inspectus; & tamen defensionem reo non negavit. Imò cui exprobrare potuit impudentiam; quem vocare poterat arrogantem, ingratum, indignum suâ gratiâ; benignè compellat, ut se purget: *amicæ &c.* Oliva t. 3. conc. 6. die 3. V. in Quadr.

Interrogavit cum a cœcis: quod est tibi nomen? Luc. 8. 30. Vide superiorem §.

Quid hoc audio de te? Luc. 16. 2. Laudabili, & probatò more, formam juridicam sequitur: non enim more fulguris, aut torrentis, etiam in noxios, decernendum; etiam si accusatio, si diffamatio multa conclamet. Simon Cass. l. 6 c. 13.

Interrogat, non ignorat; sed implet Judicem, servat ordinem cognitoris; nomen interrogat, ut de conditione discutiatur, judicet de reatu, addicat de crimine; Deum se esse datâ sententiâ demonstret. S. Chrysol. f. 17. in illud Luc. 8. 30. quod est tibi nomen?

Alexander M. auditorus accusatorem, manu alterâ aurem occludebat, alteram tantum præbebat. orantî causam dixit: alteram aurem reo integram servo. Plutarchus. apud Masenium l. 2. arguit.

§. VI.

Judex non soli auditui credat, visum adhibeat.

Clamor Sodomorum, & Gemorraha multiplicatus est, - descendam, & videbo. Gen. 18. 20. 21. Audit clamorem; sed & visurus descendit. Loquitur humanò more: nam ab æterno omnia fecit. Escobar Coll. Chr. t. 3. l. 1. Obl. 6. Omnia sciens, cuncta videns, universa comprehendens Deus aiebat: *descendam &c.* Cur ita loquitur? ut non solum Prælati (Judices) discant, quâ cautione causas reorum tractare; sed etiam, ut nemo cœcò impetu ad judicandum leviter aliorum dicta, seu facta, deproperet. Didacus Nisi. l. 7. c. 9. Maxima pars generis humani indiscretò judicò, ad reprehendum prompta, & parata, esse probatur. S. Aug. f. 202. de temp.

Isaac non credit soli auditui, dicente Jacob: *ego sum primogenitus tuus Esau.* Gen. 27. 19. Locò visûs tactu utitur v. 21. *accede huc, ut tangam te.* Et uterque sensus. Escobar antè cit.

Fecerunt sibi vitulum constabilem &c. Ex. 32. 8. Si cœdunt Moysen monstri; cur tabulas non confregit, cum scelus tantum audivit à Domino? num Deo non credidit? Credidit; sed

ex consortio Domini didicit; ad supplicia non festinandum; Judicemque debere sententiam differre; donec suis ipse oculis flagitium spectet; licet Deus accuset. Quod si in re tanta, etiam Deò judicium faciente, cunctandum est: tu quis es, qui audeas inauditòs damnare, quos non Deus accusat, sed Faunus livore rabitus; quin ore non tot dentes, quot mendacia dicit; quibus arrodatur proborum vitam, & famam. Oliva. 3. Strom. hic.

Audio, scissuras esse inter vos; & ex parte credo. 1. Cor. 11. 18. Cur non credit ex toto? quia solummodo audiens scissuras esse inter Christianos, nec videns. Escobar cit.

§. VII.

Judex sit imparvidus.

Noli querere fieri Judex, nisi valeas virtute irrumperè iniquitates; ne forte expavescas faciem potentis. Eccli. 7. 6.

Percutiens servum principis Sacerdotum &c. Matth. 26. 51. Cur Petrus, & non alius? S. Aug. f. 117. de temp. quia ipse accepit regni cœlorum claves; & solvendi, ligandi que, ipse adeptus est potestatem.

Accepit aquâ lavit manus. Matth. 27. 24. Lavit quidem manus, sed culpam non lavit: quia Judex non cedere debet timori, nec ullis adversantium impulsibus; ut sanguinem condemnaret innocentem, quem prædicabat justum. S. Paschas. l. 12. in Matth.

§. VIII.

Judex non judicet juxta voluntatem, vel potentiam.

Omnia, quaecunque voluit Dominus, fecit in cœlo, in terra. Pf. 134. 6. Sed audite causam, cur edicta Dei semper implentur. *Omnia opera ejus vera, & vis ejus justitia.* Dan. 4. 34. Richardus à S. Vict. l. 2. de erud. hom. inter: ergo idem est ejus voluntas, quod æquitas; & æquitas, quod voluntas.

Aut non licet mihi, quod volo, facere? Matth. 20. 15. Resp. hanc voluntatem usurpavit Christus in re gratâ; mercede dandâ. *Nolo & huic novissimo dare.* In beneficijs dandis agite, ut liberit; ad aliorum jus quod spectat, nemo putet sibi permiffum, aut velle, aut posse. Oliva t. 3. die V. 3. Quadr.

Non possum ego à me ipso facere quidquam: sicut audio, ita judico: & judicium meum justum est; quia non quero voluntatem meam. Joan. 5. 30. S. Ambr. ep. 20. ad Heren. justitia in judicando, non potentia est. Ego non judico; sed facta tua te judicant: ipsa te accusant, ipsa te condemnant. Leges te adjudicant; quas Judex non converso, sed custodio. Secundum quod audio, judico; non secundum quod volo; & ideo judicium meum verum est: quia non voluntati indulgeo, sed æquitati. Consideremus itaque, quæ sit judican-

di religio : Dominus caeli, atque terrarum, Judex omnium dicit : *non possum*. Et homo dicit, nescis, quia potestatem habeo dimittere te, & potestatem habeo crucifigere te ? Oliva t. 3. conc. 6. die tercio Ven. in Quadrag.

Sicut audio, ita judico. Joan. 5. 30. Non sicut amo, non sicut timeo; sed sicut audio. S. Bernardus de grad. humilit. Sylveira hic c. 2.

Nunquid lex nostra judicat hominem ? Joan. 7. 51. Nil gravius ad bonitatis subversionem, ad elidendum innoxium, ad erogandum publicum bonum, privatumque destruendum; quam, si qui habent in manibus Leges, qui praesunt; qui habent ex Lege discernere; agitat invidia, incendit ira, odium vexat, placitum dominatur, veritas exilio est. Apud quos eo valet virtus unius, quò stilla modica vini superjecta magno & rapido flumini, ad saporem; imò velut injectum oleum lignis igni suppositis majus facit incendium. Simon Cass. l. 11. c. 33.

Quatuor sunt, quae coecant oculos Judicum: scilicet, amor, odium, lucrum, & timor. S. Thomas Aqu. opusc. 37. c. 6.

§. IX.

Judex non probrabat causas.

Judicabunt populum omni hora. Ex. 18. 21. Audiant principes populi, & presbyteri plebis: quia debent omni hora populum judicare; semper, & sine intermissione, sedere in judicio. Origen. hom. 11. in Ex. Ita ille legit. Alias: *qui judicent populum omni tempore.*

Judicabat Samuel Israël cunctis diebus vite sua. 1. Reg. 7. 15. per singulos annos circueiens &c. v. 16. Non est factis, facere; nisi etiam matures, quòd facias. S. Ambr. l. 2. de Abrah. Adhuc veritas, adhuc inutilia requiruntur? jam clamat veritas; & adhuc quaritur vanitas: merito fortiter flagellatur hic Mundus. S. Aug. l. 12. de V. D.

Venerunt dua mulieres meretrices ad regem. 3. Reg. 3. 16. Quam fortunati Hebraei, quorum rex vel mulierculas audit litigantes; nec objurgat, sed judicat. Et quidem non per mensum ad fores steterunt, ut tandem post muna, preces, & lacrymas, admitterentur. Sed, quò die palatium adiere, admittae sunt: & quidem non matronae erant; sed meretrices. Oliva l. 9. Strom. hic.

Si negavi, quòd volebant, pauperibus; & oculos vidua expectare feci. Job. 31. 16. Sanctus vir ostenditur per haec dicta, pauperibus etiam ad desiderium deservisse. Petentem se viduam expectare noluit: ut non solum ex munere, sed ex celeritate muneris, merita augetet. S. Greg. mor. l. 21. c. 11.

Nè dicas amico tuo, vade, & revertere, & eras dabo tibi; cum statim possis dare. Prov. 3. 28.

Hodie mecum eris in paradiso. Luc. 23. 43. Et ipsa Crux, si attendas, tribunal fuit. S. Aug. tr. 32. in Joan.

Polyanth. Sacr. Tom. 1.

S. Ambr. l. 8. in Pf. 118. Potuit dicere: mecum eris in paradiso; sed addidit hodie: nè dilatione gratia minueretur.

Revelatur ira Dei de caelo super omnem impietatem, & injustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent. Rom. 1. 18.

In porta Judaici populi fuisse judicia, & saepe legimus, & crebro interpretati sumus: ut nec agricola ad causam veniens frequentia civitatis, & novò terretur aspectu; nec urbis habitator longè ab urbe properaret. S. Hier. in c. 5. Amos.

Audio, in Lusitania paucis ante temporibus, nobilissimum fuisse magistratum; litigantium causis dirimendis tam assiduum; ut, etiam cum mensae accumberet, hoc sibi primum ferculum juberet apponi, atramentum, & calamum; quibus, etiam inter prandendum, eorum, qui se adibant, negotia expediret. Mendoza in 1. Reg. 8. Expofit. litera.

§. X.

Judex egentes, viduas &c. adjuvet.

Apparuit ei Dominus in flamma ignis de medio rubi. Ex. 3. 2. Deus in rubo? inter spinas? In tali throno confidere voluit, Moysen eruditurus ad regimen populi, quem ipsi tradebat. q. d. sicut ego omitto platanos, abietes, stirpes nobiliores; in vepreto quiesco: ita tu magna amoris teneritudine, & sollicitudine singulari, trade te miseris, multò amantiùs, quam beatis. Jurisdictionis tuae influxus immitte in eos potius, quos paupertas in rubos fecit; quam quos potentia in cedros erexit. Scias te fore similem Deo, quando aparebis cinctus mendicis, qui spinæ sunt. Oliva l. 1. conc. 28.

Dedi tibi cor sapiens. 3. Reg. 3. 12. Sed quæ tanti basis principatus? ubi sapientiae? ubi infusæ radios disseminavit Salomon? *Tunc venerunt dua mulieres,* v. 16. Abigantur hæ mulierculæ; ex Saba speres gloriam regni. Sed ex illis plus gloriae, & famæ, nactus. *Auditis itaq, omnis Israël judicium &c.* v. 28. En, quò trophæo se Salomon privasset, si pannofas à se, garrulasque, meretrices rejecisset. Noli ergo tuis arcere foribus inopem: quem si audias, non clementior solum, sed augustior quoq; habeare necesse est. Oliva l. 1. Strom. hic.

Deus, judicium suo Regi da - judicabis pauperes populi - coram illo procedent Aethyopes. Pf. 71. 1. 4. 9. Cur id principes praestabunt? causa datur, quæ in obsequium flectentur. An propter aurum? an ob sapientiam? an armis extorquendum? *quia liberabis pauperem à potente.* v. 12. Oliva l. 1. Strom. ibidem.

Reliquistis, quæ graviora sunt, legis judicium, & misericordiam. Matth. 23. 23. Gravissima gubernatorum negotia ea sola sunt, quæ pauperum necessitatibus consulunt. Illa sunt graviora Legis negotia, quando judicia exercentur, quæ misericordiam contineant: videlicet de sublevatione pauperum,

Ggg gg 2 de

de viduarum tollenda oppressione, de fovendis pupillis. Philo de creatione principis: majora dico negotia; non, ut quidam existimant, controversias, quæ inter claros, divites, potentesque, incidunt; sed quoties privati, egeni, obscuri, premuntur à potentioribus: cum nulla præsidij spes est, nisi à Judice. Bæzat. 3. l. 14. c. 16. §. 23.

Judex quidam erat, qui Deum non timebat; & hominem non verebatur. Luc. 18. 2. Urgenti nihilominus viduæ pro justitia, ait: vindicabo illam. Verte nunc Oculos ad Isaiam. 1. 21. *quomodo facta est meretrix &c.* Ecce apud Judicem infidelem, & impium, qui nec Deum timebat; causa viduæ auditur, & dijudicatur; apud illos secus contingit. O quoties Ethnici Judices causas viduarum, & pupillorum, acrius tuiti, quam Christiani! Sylveira in Act. 25. q. 2.

Triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Joan. 5. 5. Jam dudum decanus ægrotantium! quam multi ad januas Judicum, dominorum, clamant, *hominem non habeo.* Et sanitas, id est, justitia, non pertingit ad eos, qui justitiâ digni sunt; sed ad eos, qui magis gratiâ, aut potentiâ, valent. Oliva t. 1. conc. 28.

Vide Tit. Viduæ.

§. XI.

Judex puniat reos.

Num. I.

Consecrâstis manus vestras hodie Domino &c. Ex. 32. 27. 29.

Dissipat impios rex sapiens, & incurvat super eos fornicem. Proverb. 20. 26.

Malos malè perdet. Matth. 21. 41. Justitiæ est, severè plectere iniquitatem, & innocentiam mox liberam mittere. Attollatur baculus pastoralis, & magnò impetu percutiat apros, non Pontios mures. Oliva t. 1. conc. 16.

Non es mentitus hominibus, sed Deo. Act. 5. 4.

Num. II.

Puniat reos indemnibus innocentibus.

Asinus stabat juxta illum, & leo stabat juxta cadaver. 3. Reg. 13. 24. Jacebat propheta mortuus, stabat verò asina ejus viva: non quòd esset difficultus interficere asinum, quàm hominem; sed irrationabilis leo præceptum discevit; & asinam, quæ non peccaverat, non occidit: Prophetam autem, qui prævaricatus fuerat, occidit. S. Chrysost. s. 1. de jejuniò ad hunc locum. Inspecite fulmen: sapius vaginis parit, absumptò ense &c. Cur non ad poterunt ministri justitiæ reos plectere, illâsis innoxijis? Oliva t. 1. conc. 16.

Quid tu vides Jeremia? virgam virgilantem ego video. Jerem. 1. 11. Virga Dei primùm inspicit, dein percutit: oculo eam armat, nè promiscuè noxios, & innoxios feriat. Oliva ib.

Num. III.

Non parcat majoribus præ minoribus.

Ex Veteri.

A primogenito Pharaonis. Ex. 12. 29. In cæde primogenitorum primus nominatur, qui primus erat in folio. Oliva l. 4. Strom. §. Converte gladium.

Carrum Pharaonis, & exercitum ejus, projecit in mare. Ex. 15. 4.

Saul est, qui minuta Amalecitarum demolitur. 1. Reg. 15. 8. 9. Samuel verò Sacerdotum imago, supplicium orditur à rege. v. 33. Non pincernam Judith obruncat, sed Holofernem; obsidionem solvit, quæ duceum sustulit. Babylone simulacra iniquitatis feriuntur in plantis; at Jerosolymis Goliath in fronte percutitur. Oliva l. 4. Strom.

Veniebat leo, vel ursus &c. 1. Reg. 17. 34. David nè quidem lupos adoriebatur; sed ursum, & leonem, suffocabat; ut gregis cultos haberetur. Id l. 10. Strom. §. Unus autem de circumstantibus.

Occidit pingues eorum. Pl. 77. 31. Ira Dei ascendit super eos. v. 30. super quos? num centones eventilavit, ut appareret vindex scelerum; & purpuræ, byssoque pepercit? *Occidit pingues.* En quomodo fulguris instar ira DEI grassatur. Id l. 9. Strom. §. Si malè feceris.

Pondus, & pondus - utrumq; abominabile est apud Deum. Prov. 20. 10. Va Judicibus terræ! apud quos magnatum scelera stipulæ sunt; miserorum peccata, sacrilegia, & trabes. Id. ib.

Capite nobis vulpes parvulas, quæ demoliuntur vineas. Cant. 2. 15. Utinam vel grandiores vulpes persequeretur! Tigrides, & urfos, non insequitur; & ex vulpibus parvas diligit, quas exturbet. Id l. 10. Strom. §. Unus autem &c.

Montes commoti sunt ab eo, & colles desolati sunt. Nahum 1. 5. & v. 4. *insurrepans mare, & exsiccant illud, & omnia flumina ad desertum deducens.* Nos mari parcimus, & in rivulos favimus. Id l. 4. Strom. §. Converte gladium &c.

Ex Novo.

Converte gladium tuum in locum suum. Matth. 26. 52. Cur reponendus in vaginam gladius, qui in hostes Christi exerit? quia gladius Petri est, non Christi. *Converte gladium tuum:* quia tuus est recondatur; si foret meus, beneduceretur. Et quare non Christi, sed Petri? est? quia infimos vulnerat. Dei ferrum altiora impetit capita; nec evaginatur, nisi coram Deo exactissimè impiorum causâ trutinatâ. Primò Ange-

Angelos cæcidit rebellantes, dein hominem expulit comedentem. Oliva l. 4. Strom. ib.

Erunt signa in sole, & luna, & stellis &c. Luc. 21. 25. Hinc videas, non primò stellas Judicij flagella sentire; sed novissimè. Id. ibid.

Ducebantur autem & alij duo nequam sum eo. Luc. 23. 32. Duo hi latrones erant. v. 33. Itane solum in orbe grassatur furtum? ubique pendulos è patibulo latrones video; ubique pannosos, qui, nè morerentur, pauculos argenteos furati sunt, mori cerno. Ubi adulteri, Gomorrhæi, pauperum tigrides, homicidæ, usurarij? vereor, nè multi pereant; non quòd aliena rapuerint, sed quòd raptoribus nihil dare queant. Plurimos ad furcam traxit, non scelerum copia, sed pecuniarum inopia: si plura rapuissent, non raperentur. Percunt, non quia furati sunt; sed quia nihil superstiti è furto, quò se redimant. &c. Vix primarium virum pendere vidissemus ob scelera, nisi Deus Absoloni quercum vertisset in patibulum, & comam in laqueum. 2. Reg. 18. 9. Laudanda Assyria, quæ Amanum principem ligno affixit. Deus est, qui contra solem tribuum primores jussit crucifigi. Num. 25. 4. Oliva t. 2. Strom. §. Ducebantur & alij duo.

Num. IV.

Punire, auget, non minuit, auctoritatem.

Vocavit nomen Domini, qui loquebatur, ad eam: tu Deus, qui vidisti me. Gen. 16. 13. Agar ab Angelo de fuga monita, jussaque ad Saram regredi, eique subijci; quasi pro Deo honorat Angelum, à quo & sceleris reprehensa, & servituti reddita. Id. l. 2. Strom. §. Dixit Dominus ad Abraham &c.

Scient Egyptij, quia ego sum Dominus, cum glorificatus fuero in Pharaone. Ex. 14. 18.

Ego autem constitutus sum rex ab eo. Pl. 2. 6. Ut te regem probem, quid ages? *reges eos in virga ferrea v. 9.* Non tam regum est, arces extruere, arcas explicare, consules designare; quàm fornices destruere, parare carceres, peccantes proscribere. Oliva ibidem.

Homo quidam fecit cenam magnam. Luc. 14. 16. 17. Hic non dicitur rex, cum struit convivium. Intravit autem rex, ut videret discumbentes - tunc dixit rex ministris &c. Id. ibid.

Num. V.

Puniat, non spoliat.

Invenit cadaver ejus projectum in via &c. 3. Reg. 13. 28. Leo, qui virum Dei occiderat, quòd panem comedisset, ab eo abstulit, & ab amico: non comedit leo de cadavere, non

læsit asinum. Esto leo; interfice non obedientem Numini; sed noli eò vesci; tuere sarcimas, excuba, non vora. Dei justitia cum Adamum perculit, vestivit, non spoliavit. Oliva t. 2. Strom. §. Percusserunt me.

Percusserunt me, & vulneraverunt me; tulerunt pallium meum mihi. Cant. 5. 7. Bellè fugillat excubias urbium, hoc est, Præfides, & Judices. Percusserunt errabundam, cur spoliat? heu! suspecta severitas est, quæ percuit, & denudat. Timeo, nè magis peccarit pallium, quàm sponsa; si palliò caruisset, caruisset & vulnere. Hirudo, non vindex, es; si pungis, ut fugas. Id. ib.

Ungues ejus quasi avium. Dan. 4. 30. Sunt Judices, qui ungues habent aquilinos, & leoninos: nam, quæ parva sunt, repellunt. Si quid autem pretiosum, ungues figunt, & rapiunt. Pinna Ethol. 147.

Ecce nos reliquimus omnia. Math. 19. 27. *Sedebitis judicantes v. 28.* Judices Christus facit contemptores divitiarum: hi enim digni sunt judiciariâ potestate. Id. Ethol. 117. Cur viri pauperes in Judices eliguntur? S. Thomas Aqu. 3. p. q. 89. a. 2. quia pauperes voluntarij soli Christo inhærent; ideoque nihil in eis est, quod judicium à justitia deflectat.

Pij II. Pont. gnomè erat: litigatores sunt aves, Judices rete, Advocati aucupes. Cornel. in Habac. c. 1. v. 14.

§. XII.

De Judicibus malis: & iniquis.

Cum essetis ministri regni illius, non recte judicastis. Sap. 6. 5. Ille non rectè judicat, qui arbitrium sequitur voluntatis, cessante verò, & piò, judicio rationis. Non rectè judicat, qui præstat aures mendacijs, qui leciter credit, qui auram hominum sequitur, qui opinionem tenet, qui non examinat, qui corrumpitur &c. Simon Cass. l. 14. c. 15.

Lavis manus quidem Pilatus. Math. 27. 24. Sed, facta non diluit. Judex enim nec invidiæ cedere debuit, nec timori, ut sanguinem innocentis addiceret. Monuit uxor; lucebat in nocte gratia, Divinitas eminebat; nec sic à sacrilega sententia temperavit. S. Ambrosius in Luc. 23.

Ego non quero gloriam meam; est, qui quarat, & juaies. Joan. 8. 50. Indicat, neminem debere esse Judicem in causa propria. Causa, amor proprius. Didacus Niff. f. 3. D. 4. Quadr.

Quoties ex potestate vestra insolecitis, atque delinquitis (alloquitur Judices) vestrò arundinèò baculo Christi caput percucitis. S. Laurent. Just. de triumph. c. 14.

Qui vulgarem favorem captare contendunt, aut aliquòd à veritate Dei flectuntur, aut deviant à justitia; arundine caput Christi percucunt. Simon Cass. l. 13.

✽:) ○ (: ✽

Ggg gg 3

Tit.